

П.П. Пивоваров, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)
І.В. Нагорна, канд. екон. наук, доц. (*ХТЕІ КНТЕУ, Харків*)
О.Ю. Нагорний, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО ВИВЧЕННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН

Вступ до закладу вищої освіти (ЗВО) – це одне, а досягнення академічних успіхів за програмою навчання – зовсім інша справа. Багато факторів мають вирішальне значення для успіху студентів при отриманні вищої освіти, і мотивація є одним з цих факторів.

За минулі роки посилюється розуміння психологами та викладачами ролі позитивної мотивації до навчання в забезпеченні успішного оволодіння знаннями і вміннями. При цьому виявлено, що висока позитивна мотивація може відігравати роль компенсуючого фактора в разі недостатньо високих здібностей.

Навчання – це вид діяльності, який має свої цілі, структуру і засоби для досягнення цих цілей. При навчанні людина розвиває навички і набуває знання, що сприяють максимально ефективному навчальному процесу.

Згодом участь у навчальній діяльності змушує студента сприймати себе як керівника своєї освітньої діяльності. Прояв творчості в засвоєнні змісту досліджуваного матеріалу можна вважати показником того, що людина стає дослідником.

Мотивація – спонукання до активності і діяльності суб'єкта, пов'язана з прагненням задовольнити певні потреби. Проблема мотивації навчання не нова.

Постійність інтересу та міждисциплінарність пояснюють неминаючу актуальність і практичну значимість вивчення мотивації навчання, так як очевидно, що ніякі ефективні освітні технології не можуть бути успішними при відсутності у здобувачів та студентів пізнавальних інтересів.

Так, на сьогодні спеціалісти дійшли до розуміння, що впливає на розвиток мотивації до навчання у студентів ЗВО.

За результатами досліджень встановлено, що більшість студентів мають середній рівень мотивації, який склав 65%, високий рівень склав 20%, а низький рівень – 15%. Виходячи з отриманих результатів, спеціалістами встановлено основні фактори, що впливають на рівень мотивації студентів.

1. Якість навчальної програми.

Навчальний план завжди має бути анонсованим перед навчанням. Навчальна програма має вирішальне значення для мотивації учнів. Більше 80% опитаних заявили, що якість навчальної програми є для них головним джерелом мотивації. Програма або курс мають високу якість, коли навчальний план відповідає професійним стандартам і потребам студентів.

2. Актуальність і прагматичність.

Актуальність пов'язує навчання з реальністю. Як правило, студенти сприймають навчання як засіб досягнення мети і, отже, цінують досвід навчання тільки в тому випадку, якщо він застосовується до їх потреб. Іншими словами, навчальна програма, позбавлена актуальності та прагматизму, вважається абстрактною, нудною і просто теоретичною.

3. Сприятливе навчальне середовище.

Середовище навчання робить позитивний або негативний вплив на навчальну мотивацію. Так само несприятливий мікроклімат, в якому студенти відчують, що ніхто не піклується про них або не хоче знати про їх прогрес у навчанні, знижує їх мотивацію продовжувати вчитися.

Розрізняють два типи мотивації – внутрішню і зовнішню, яка інтерпретується, як мотивація через інтерес до виконуваної навчальної задачі.

Внутрішня мотивація здобувачів освіти звільняє викладача від завдання постійного спостереження та підкріплення.

Є численні докази того, що студенти з низькою навчальною мотивацією, як правило, досягають низьких академічних успіхів.

Було встановлено, що на мотивацію студентів впливає середовище викладання та навчання, котре характеризується кількома основними елементами:

- встановлення інтересу і можливість вибору предметів;
- встановлення актуальності;
- навчальні заходи і середовище навчання;
- оцінка навчальної діяльності;
- відносини викладача і студента;
- психологічний мікроклімат академічної групи.

Таким чином, знання і розуміння цих факторів, є важливим для всіх, хто зацікавлений в отриманні вищої освіти, а щоб мотивувати до навчання студентів, необхідно мати цілісний погляд на середовище викладання і навчання, з яким стикаються студенти.